

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

De Horis Canonicis per singula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

steris admissum, repugnet voto paupertatis in Societate, discurrat accuratè *Moya* in Select. Quæst. parte postrema pag. 336.

Quæres, An magis profint, & plus valoris habeant Sacra quæ dato stipendio celebrantur à Sacerdote pio, ac probatæ vitæ, quàm ab alio qui est minus pius, probus, aut devotus?

Respondeo affirmativè ordinariè loquendo. Quia etsi ex opere operato valor Sacrificii sit æqualis, ex opere tamen operantis, celebrantis probitas, pietas, & actualis devotio, uti Deo est acceptior & gratior, ita majorem vim habet impetrandi pro aliis novas gratias ac beneficia, & satisfaciendi pro reatu pœnæ debitæ. Adde, quod talis meritò præsumatur magis fidelis in numero Sacrorum integrè, & tempestivè perfolvendo. Poterit vel inde Sacerdotibus magis dissolutis stimulus accedere, ut sanctius vivant, ac devotius celebrent, nisi velint aliis meritò postponi.

APPENDIX.

De Horis Canonicis, & aliis de Missa.

§. I.

De Officio Canonico.

Clericus incipit obligari ad horas Canonicas à puncto temporis, quo Subdiaconatum suscepit, non ante, & quidem ad Horas respondentis illi horæ, quæ ordinatur, ex consuetudine, & præcepto Ecclesiæ. Qui autem habet beneficium Ecclesiasticum obligatur etiam titulo justitiæ, adeo ut ad restitutionem teneatur juxta proportionem Officii prætermitti, & in Confessione explicare, se beneficium habere, si id Confessarius ignoret. Patet ista obligatio ex Concilio Lateranensi sub Leone X. & Bulla Pii V. apud *Dianam*.

II. Ad Horas non tenentur Novitii, Conversi, Religiosi aliqui ad Chorum non destinati, ut sunt Militares, Hospitalarii &c. Moniales verò obligantur; has tamen, si officium tantum semel iterumque omittant, mortalis peccati damnare non audeat *Cajet. Armilla, Medina, Lessius* in *Posthumis*, *Diana de Horis Can. Tract. 12. Resol. 17.*

Idem etiam dicendum de Religiosis professis qui nondum sacris sunt initiati, docent non pauci, & aliqui eos ad Horas ex præcepto non obligari, quos adducit *Moya* in parte postrema, ad tractatum de Religione *Disp. 1. Quæst. 6.* Sed ipse in hoc multò rigidior, contrariam sententiam sustinet, & multis argumentis fusè probat.

III. Habentes onus Horarum peccant mortaliter, si notabilem earum partem sine justa causa omittant. Non censetur pars notabilis, aut grave peccatum, si quis omittat unum Psalmum, lectionem, aut aliam partem his æquivalentem, v. gr. tertiam partem parvæ horæ. Docet autem *Palao l. 1. p. 5.* partem notabilem esse in Matutino, quod est æquale uni parvæ horæ. *Sanchez* in summa *Tom. 1. Lib. 1. Cap. 18. Num. 8.* censet tres lectiones cum responsoriis, in feriali officio, esse materiam parvam, id est, non sufficientem ad peccatum mortale.

IV. CAUSÆ EXCUSANTES à recitatione Officii Canonici sunt variae, infra recensendæ. Inter has

præcipua, & maximè frequens est, *Corporis aegritudo*, quæ talis sit ut à recitatione Horarum impediatur.

QUÆSTIO autem de hoc restat singularis, & personis summi momenti, Quanta & qualis ceteri debeat aegritudo illa quæ ab horarum obligatione excuset?

Theologis plurimis à me lectis de hac quaestione tenerè conscientia personis intricatissimâ, Neminem ut arbitror reperi qui rem totam accuratius pauca tradat & probeat quam *Joannem Sanchez* in *Moralibus* communi passim judicio solidissimum, cujus proinde ipsa verba hic refero, in *Consiliis Moralibus* Lib. 1. Cap. 2. Dub. 45. *In hoc* (periculo incurrendi damni ex recitatione Breviarii, & similiter in auditione Missæ) est tenenda media quadam via, ita ut, qui aegritus est, si ex recitatione Horarum (aut facti auditione) proculsimiliter credat, stomachi aliquam crudelitatem, vel capitis graveolentiam (sive gravitatem) vel coram lassitudinem vel etiam credat, febrem tardius remittendam, excusetur ab horis: Ratio, inquit, est, quia hujusmodi damna, quæ in corpore valido, & sano, sunt levia, in aegrotis sunt gravia mala, & contumatur, quia, cum omnia præcepta Charitatis debentur, quæ valde benigna circa infirmos est, non est verosimile, quod Ecclesia, quæ est sapientissima Mater, hominibus morbo affectis, velit addere molestiam orandi, etiam si non multum lædantur: Item quod *Cap. Clericus* Dist. 91. pro legitima causa non orandi habeatur, *inaequalitas Corporis*, quæ non tenet morbum gravem, sed potius levem: Etiam si vitæ hujusmodi infirmi, dum febri, aut alio morbo laborant, bonam diei partem confabulationibus expendant, atque etiam libros animi gratiâ legant, non inde sequitur, teneri recitare horas: Ratio est, quia lectiones illæ, & sermones aegroti voluptatem afferunt, nec morbus ingravescit, sed potius decrescit; ut recitatio est res terrena, & naturâ suâ caput gravat, ac æmorem, & molestiam infert. Ita pergit *Sanchez* loco citato.

In dubio de aegritudinis gravitate, aut incommodo, aut periculo relapsus sufficienti, ut ab horis Canonicis excuset, acquiescendum judicio vel Superioris, vel Confessarii, vel prudentis & probi Medici, dicitur cum *Navarro, Armilla, Azorio, Suare, Layman* in *Tract. 1. cap. 6.* Et hoc judicio habito, non opus esse dispensatione docet *Bonacina, & Castropalano* tractantes de *Horis Canonicis*.

Resolvit porò *Layman* supra num. 2. his verbis: Si certum sit te ob aegritudinem integrum Canoniarum Officium recitare non posse, dubites autem an ultra aliquam Horam possis, præsume te omnino excusatum. Quia præcepta Ecclesiastica non tanto rigore obligant, ut etiam doctis ac timoratis materiam annotationis & scrupulorum pariant.

Quod si Ecclesia non intendat, propter prædictas anxietates & scrupulos *Dubios* de valetudine ad Officium sufficienti, suo præcepto Officii recitandi comprehendere, satis inde colligitur, illos in tali statu præcepto Horarum non comprehendi: Et in dubio an casus ille præcepto comprehendatur, possessionem, & præsumptionem stare non pro præcepto in hoc incerto, sed pro operantis libertate, juxta *Princ. 6. supra* Pag. 10. quo in liberando infirmo in prædictis, multum juvari possunt in resolvendo Superiores, Confessarii, aliique viri verè timorati.

V. Excusant etiam ab Horis alia impedimenta, damna, & occupationes quae non sint minoris momenti, aut obligationis quam Officii omisio, ut iter continuum & urgens, assistentia aegri, aut moribundi &c. Item carentia Breviarii, nisi tamen scias totum officium, vel aliquas horas integras de memoria recitare. Dixi, integras, quia etiam scias varios Officii Psalmos probabile est ad hos recitandos non obligari. Quia Psalmi, non sunt horae, aut officium Canonicum: *Escobar, Malderus, Jo. Sancius, Garfau &c. hic apud Dianam.*

VI. Inter Hæreticos justum aliquando impedimentum est metus prodicionis; Item, gravis aut repentina occupatio, vel opera Charitatis majoris momenti, quam horae, quae sine scandalo, vel gravi incommodo tuo, vel alterius omitti non possunt. Quo modo etiam Cocionatores, vel Confessarii aliquando excusari possunt, idque ex benigna Ecclesiae intentione, ut docet *Sylvestre, & Layman*, teneri tamen illos anticipare, si possint, v. gr. si mane prævident se tota die Confessionibus occupandos, quae differri non possunt, hic in fine magis patebit.

VII. Denique excusatur Dispenfatio, quam solus Pontifex potest concedere sine causa, cum causa sufficienti id potest pro suis Episcopus, & similem habens in suis subditos potestatem: de causa dubia supra dictum.

VIII. Unum Officium pro alio recitare, extra solemniora Festa per annum, non est mortale, nisi illud quod omittis valde multum excedat, vel nisi communiter dicta mutatione utaris. Quod si contingat in aliquibus Horis te errasse legendo v. gr. de Feria, quando erat de Festo, vel contra, non teneris lectas repetere, neque debes in eodem Officio pergere, sed in Horis eo die currentibus procedendam est. Præstat enim in parte, quam in toto officio errare. *Lessius, Lugo & alii.*

IX. De substantia præcepti est pronuntiatio vocalis exterior: ad quam requirit *Suarez, & Reginald.* ut scilicet quis seipsum audire possit, cum solus legit: sed probabile est pronuntiationem tam expressam non requiri, cum Ecclesia eam nusquam præcipiat, ut docet *Azor, Bonacina, Diana, &c.*

X. Continuatio lectionis Horarum ita requiritur, ut interruptio unius horae notabili tempore sine causa facta sit veniale: cum iusta causa nullum est peccatum. Singuli enim Psalmi sensum habent perfectum & completum, *Lessius, Layman, &c.* Nocturnum unum ab alio per duas horas separare quavis ex causa licitum videtur, imo antiquitus dividi solebant, *Bonac. Escob. Fil. &c.* Matutinum à Laudibus integra Nocte dividere, nullum omnino peccatum est. *Escob. Fil. Sanch. Diana Part. 5. Tract. 14. Refol. 48.*

XI. Tempus à jure, aut consuetudine præfixum non obtinuit, ut Matutinum & Laudes dici sequentis vespere hora quartâ, aut etiam tertiâ licite non recitentur. *Bonacina & plures alii.* Et hyeme media hora ante solis occasum dici posse citra privilegium extra dubium esse docet *Fillucius, aliique.*

XII. Veniale est matutinum sine ulla omnino causa ad vespere differre, vel ante prandium vespere, & Completorium absolvere. Quia hæc est aliqua inordinata officii inversio. Quod si Missionarium iter, aut alios alia urgeat occasio, licitum erit mane

omnes Horas absolvere usque ad Vesperas inclusive.

XIII. Requiritur etiam *Devotio*, sive attentio interna, saltem virtualis & consueta, sive ad sola verba, quam sufficere docet *Cajetanus*, & consentit *Lessius*, modo adsit animus orandi, & vacandi Deo. Nihil autem laxa videtur opinio *Navarri, & Sylvestri*, quibus sufficit sine ulla attentione interna excludi omnem actionem aliam cum qua attentio nequeat consistere, ut scriptionem, studium, aut lectionem aliam.

XIV. Qui voluntariè distractus in magna Officii parte nullam omnino attentionem adhibuit, mortaliter peccavit, & tenetur ex sententia communi Horas sic lectas repetere, & fructus illi officio respondentes non facit suos. Ratio, quia qui tenetur ad Officium ex præcepto, ad orationem obligatur, lectio autem sine omni attentione interna non est oratio. Ita *Navarrus, Suarez, Regn. Bonac. aliique communiter.*

XV. Si quis ob evagationem mentis dubitet, an aliquid in Officio omiserit, modo habeat probabilem conjecturam, se id recitasse, quia v. g. cepit ab initio cum attentione legere, præsumere potest, se satisfecisse. *Layman. Binsfeld. &c.*

QUÆRES, An Beneficarii teneantur semper ratione Beneficii Horas Canonicas recitare?

Respondeo, aliquando non teneri: Primo, non tenentur ante acceptam possessionem beneficii: vel quando sine sua culpa nullos fructus percipiunt; nec postea percipient. Quia tales non habent beneficium complete, & quoad omnes illius effectus. Ita cum alii docet *Layman hic Lib. 4. Tract. 2. Cap. 5. Num. 3.* Secundo, Probabile est idem dicendum de eo qui habet quidem possessionem beneficii, sed ex licentia aut dispensatione non residet, & interea fructus non percipit. Quia obligatio illa est propter sustentationem, quae hic non est conjuncta cum beneficio; ita docet hic *Sanc. Trull. Lib. 1. Cap. 7. aliique.*

Tenentur tamen probabilius illi qui primo, aut etiam secundo anno fructus non percipiunt ex eo tantum titulo quod fructus assignentur fabricae aut prædecessori defuncto pro funere &c. Quia illi per hoc satisfaciunt fabricae pro reliqua vita qua fructus accipient: & post mortem fruuntur eodem privilegio pro expensis funeris quod prædecessoribus præstiterunt, *Suarez, Reginaldus, Bonacina, Layman hic Cap. 5.* Negat tamen cum quibusdam *Cajetanus, & Lessius*; quia tales possunt vel mori, vel resignare beneficium, & sic prædicto privilegio carere.

Quando in Missionibus periculofum videtur Breviarium circumferre, aut aliud impedimentum occurrit, à quibus peti possit dispensatio officium in Rosarium, aut alias preces commutandi, invenies supra Part. II. in Facultate Mission. *Tract. II. Cap. V. §. 1. Num. 23.*

Quando autem aliquis habens simplex Beneficium propter omissionem horarum tenetur ad restitutionem fructum quos non fecit suos, datur praxis obtinendi condonationem, recurrendo ad Pœnitentiarium Apostolicam, juxta normam quam tradidit Marcus Leo in praxi Litter. Pœnit. pag. 522.

QUÆRES postremo, An, & quando teneatur prævenire Horas Canonicas, qui prævidet impedimentum superventurum?

Negant ad perveniendum teneri communiter Auctores plurimi, qui citantur apud *Dianam, & Moyam* in Select. Quæst. Parte postrema ad *Tract. 3. de Pœnit. Disp. 1.*

de
ineo
gia

Disp. 1. Quæst. 7. inter quos est Canus, Ledesma, P. Henriquez dicens esse communem, Thomas Sanchez, Lessius, Vericelli, Candidus, Turcremata &c. Sed accuratius hoc restringit *Moya*, qui cum distinctione sic respondet: Si impedimentum superventurum sit à morbo, neminem teneri Horas prævenire, quod declarat ex communi praxi etiam timoratorum, & mente Ecclesiæ circa infirmos. Infirmi autem illam quæ excusat, determinat esse quæ impedit, quo minus attentè fiat oratio; uti & Sanchez quem citat in *Confil. Lib. 7. Cap. 2. Dub. 27.* Additque tam quoad totum, tam quoad partem non esse cum infirmo utendum tali rigore: Unde, inquit, raro infirmi tenebuntur aliquid recitare. Si autem impedimentum superventurum sit, non à morbo, sed à natura, vel ex eo quod legitimo aliquo negotio erit aliquis impeditus tempore ad Horas illas designato tenetur illas antevertere, seu postponere: Ita *Moya* loco citato.

§. II.

De Rubricis Missæ, & Officii, quoad Quæstiones in his principales.

Constat satis Rubricarum illarum alias esse Præceptivas, alias Directivas. Illæ quæ sunt Præceptivæ ex genere suo obligare possunt ad mortale, ubi non excusat parvitas materiae, inadvertentia, & alia quæ sæpius interveniunt.

His suppositis, Difficultas hic præcipua versatur. In tradenda Regula communi quâ dignosci possit, has Rubricas esse Præceptivas, illas tantum Directivas.

Non videntur mihi satisfacere quæ de hoc, cum multa, & intricata distinctione, tradit *Gavantius*, & si qui sequantur.

Regula magis expedita & solida videtur illa, quam hic statuit *Card. de Lugo, Marchinus, aliique*, scilicet hæc. Omnes Rubricæ, ut tales, sunt *Directivæ*: & illæ tantum sunt *Præceptivæ*, quæ continent aliquid quod aliàs ex jure vel legitima consuetudine graviter mandatur, vel quod constat ipsas Rubricas expressè & graviter præcipere.

Ratio hujus Regule est pro prima parte, Quia Rubrica tantum est quædam manu ductio circa ea quæ in Missa & Officio dicenda, & facienda sunt, rubro colore signari solita. Pro secunda parte, Quia si aliunde, ut à Conditoribus ipsarum Rubricarum, qui tandem ipse Pontifex censetur, habeatur quod certa Rubrica quæ notatur sit de præcepto, debet illa pro tali haberi.

Unde *Præceptivæ* sunt quæ habentur, de servando jejunio ante Missam, de Sacrificio integrando, de Ara consecranda, ac Vestimentis, Vasis, & Instrumentis sacris, de Pane triticeo, de Vino ex Vite, de Pane azymo in Ecclesia Latina. Quia hæc, & his similia, aliunde ab ipsa Ecclesia præcipiuntur.

Directivæ autem haberi solent Rubricæ de orando ante, vel post Missam, de numero orationum, de Officio primæ vel secundæ classis, & aliis quæ quando à nullo jure præcipiuntur, non censentur gravem inducere obligationem.

Nisi tamen aliquis Rubricas Directivas negligat cum scandalo, aut contemptu, qualis censetur illa incuria qua aliquis perpetuò, vel ut plurimum negligeret eas observare. Talis enim censetur implicite eas contemnere, ut docet *Gavantius in Rubricis Missæ Part. II. Tract. II. Num. 13.*

QUÆRES potè, Quæ Missæ, & quando fieri possint ex Devotione, relicta Missa ordinariâ?

Respondet, Possit fieri Missis votivas ex devotione in Festis simplicibus, si non saxe, & absque aliqua causa fiat mutatio. Quamvis enim in Rubrica de Missis votivas *Num. 3.* dicatur, *Votivas posse fieri pro aëbio Sacerdotis quocumque die Officium non est duplex*, restringitur tamen illud in Rubrica alia quæ ponitur ante ipsas Missas votivas de SS. Trinitate & seq. ubi sic dicitur: *Sequentes Missa Votiva, licet pro Sacerdote Devotione quocumque die dici possint per hebdomadam, quando Festum non occurrat, hoc tamen passim, nisi rationabilis de causa fieri non debet, sed quoad perpetuè, Missa cum Officio conveniat.* Et in alia Rubrica ante Missas votivas B. Virginis: *Quæ Missa votivæ dici possunt quocumque die, nisi fuerit Dominica, vel Officium duplex.* In hac Rubricam rectè notat *Gavantius P. I. Cap. 4.* Idem dicendum esse de aliis votivas, a puritate rationis, ut scilicet passim non dicantur in Dominica, vel Officio duplici. Quod etiam intelligitur de Missis votivas pro Defunctis, cum illæ etiam ad alia votivas reducantur.

Sed hæc intelligenda sunt, regulariter, scilicet non occurrente causa gravi, aut peculiari privilegio: qualis causa esset necessitas publica, belli, pluvie, salus Principis periclitantis, aut similes.

Contra prædictam Rubricam, Missam mutare sitem in Missis privatis, peccatum esse mortale negat *Bonacina* alios citans, de SACRAMENTIS D. 4. q. 4. Et *Suarez de Sacramentis Disp. 83. Sect. 3. &c.* Devotionem esse saltem venialem plerique admittunt.

Causæ etiam dictis diebus Sacrum legitime immutandi possunt esse, Corpus insepultum in Ecclesia presens, etiam ut die Dominico, vel Festo duplici legatur Sacrum de *Requiem*: sed non in Dominica Relectionis, vel simili multum solenni.

Missæ Anniversariæ pro Defunctis, si incidant in festum duplex, quomodo debeant transferri, tradit *Gavantius in Rubric. Missar. P. I. Tract. 5. Num. 2.*

Sed de his extat recentius Decretum generale Sacre Congregationis Rituum die 5. Augusti 1661. In quo strictè præcipit omnibus & singulis Sacerdotibus Secularibus, quam Regularibus cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & instituti, etiam necessarios primendi, ut imposterum omnino dictam Rubricam servent, ita ut Missas privatas pro Defunctis seu de *Requiem* in Duplicibus nullatenus celebrare audeant vel præsumant. Quod si ex Benefactorum præcepto Missæ hujusmodi celebrandæ incidant in Festum duplex, tunc minime transferantur in aliam diem non impeditam, ne dilatio animabus suffragia expectantium detrimento sit, sed dicantur de Festo currenti cum applicatione Sacrificii juxta mentem eorumdem Benefactorum.... In eos autem qui contra facere ausi fuerint, vel præmissa adimplere neglexerint, locorum Ordinarii tum seculares tum regulares, pro modo culpæ animadvertant.

Et factâ de prædictis Sanctissimo Relatione fundatas sua annuit, & cum applicatione Sacrificii satisfacta ac Benefactorum mentem impleri voluit. Eadem die 5. Augusti 1661. Ita habent verba Decreti, quod est impressum in Ordine sive Directorio Missæ Duaci anno 1683. & alibi.

Alterâ causa Missam immutandi potest esse, si quis careret Missâ novo in quo continetur Missa de Festo duplex.

duplici istius diei: tunc scilicet posse legi Votivam, ne illo die Sacrum omitatur, tradit *Tamburinus Lib. 2. Cap. 6.*

Ubi in particulari casu resolvit, Prælatum Illustrissimum qui ob valetudinis infirmitatem non poterat diebus confiteri, potuisse in Dominica Palmatum pro Missa diei, in qua est Passione lectio proluxa, legere Missam votivam de Passione Domini in suo Oratorio privato.

QVÆRES secundo: An juxta Rubricas Missalis, & S. Congregationis Decretum, possit de quovis Sancto Canonizato, etiam in Calendario non expresso, Missa Votiva privatim aliquando celebrari?

Respondent plures hoc non repugnare Rubricis Missalis; Cum in illis §. 4. num. 3. concedatur, ut *Missa privata dici possint pro arbitrio Sacerdotis quotiescumque die Officium non est duplex.* Ergo Missa prædicta saltem aliquando permittitur. Hunc communem esse Theologorum sensum tradit *Castropalao de sede Disp. 1. §. 1. Puncto 3. Num. 3.*

§. III.

De Privilegio Officium, & Missam recitandi, & celebrandi certis diebus de Ven. Sacramento, & B. Virginis Conceptione.

QVÆRITVR primo, In quo fundetur praxis aut Privilegium Regularium Mendicantium qui die Jovis non impedito legunt Officium, & celebrant Missam de Augustissimo Euchariæ Sacramento?

Resp. Fundari maxime in Concessione Pii V. Pontificis facta Fratribus Minoribus de Oblervantia, per Bullam specialem Romæ datam 8. Januarii, anno 1568. quam adfert *Emanuel Rodriguez Bullarum Tom. 2.* quæ hæc habet. *Nos primum hoc vestrum desiderium in Domino collaudantes, ac hujusmodi supplicationibus inclinamur, vobis, & vestrum cuilibet ubilibet existentibus, ne quilibet Quinta Feria (qua totius Quadragesimæ, & Adventus non fuerit, & in qua aliquod Festum seu Oblava non incidit) omisso occurrenti Officio, illud de Corpore Christi, juxta illud quod in presenti Breviario Romano in ejus solennitatis die recitandum proponitur, recitare libere & licite valeatis: Ita tamen quod illud se recitando, debito ad quod adstricti estis, in omnibus, & per omnia perinde satisfacere censeamus, ac si Officium pro tempore occurreret, & vobis à Romana Ecclesia propositum recitaretis.* Quo Privilegio gaudent alii communicationem Privilegorum habentes.

Constat ex verbis prædicti Privilegii, excipi Quintas Ferias Quadragesimæ & Adventus. Non autem excipi Quintas Ferias in quas inciderint Vigiliæ Sanctorum, aut Solennitatum, cum has Privilegium non excipiat. Censentur autem excipi Festa Semiduplicia, non vero simplicia, uti habet inter prælatio, & consuetudo communis apud *Emanuel Rodriguez supra, & de Quæst. Regul. Tom. 1. q. 42. n. 16.* Et idem dilerte exprimitur in Privilegio simili: Officio nominis Jesu concessio à Clemente VIII. Fratribus Eremitis S. Augustini, quod incipit, *Decretum Romanum Pontificem.*

QVÆRITVR secundo, In quo fundetur praxis, sive Privilegium concessum Minoribus, & aliis qui cum ipsis in Privilegiis communicant, celebrandi Missam, & divinum Officium recitandi de B. Virginis Conceptione in Sabbathis novem Lectionum Officio non impeditis?

R. P. Arsd. Tom. II.

Resp. Pro hoc Privilegio extare varia viva vocis oracula apud Auctores passim comprobata. Sed cum Urbanus VIII. per Bullam editam Romæ anno 1631. revocaverit Viva vocis oracula Religiosis concessa, etiam Sigillo munita &c. ne questio hæc ab illis variè disputatis incerta dependeat.

Asignatur Bulla expressa, & ejusdem quidem Urbani VIII. anno 1625. pro fundatione Monasterii Monialium ab Apostolica Sede Nuncio Julio Episcopo Gravinenti executioni mandanda, in qua inter alia hæc exprimitur: *Quæ Moniales omnes inibi divina Officia juxta Rubricas Missalis, & Breviarii Romani, nec non Officia Sanctorum dicti Ordinis, ex illius etiam Breviario desumenda, singulis Sabbatis diebus Officio duplici vel Semiduplici non impeditis, etiam Officium Conceptionis B. Mariæ (prout in ordine S. Francisci fieri consuevit) singulisque diebus in Completorio Antiphonam, Conceptio tua, cum ejus oratione recitent, cantent, & celebrent.*

Unde deducitur, Privilegium hoc Ordini S. Francisci concessum, hoc authentico Diplomate confirmari, & per hoc de novo concedi. Et ex eo quod hoc hujusmodi Monasterii Monialibus in Bulla concessum sit, concedi etiam Religiosis Mendicantibus in talibus Privilegiis communicantibus. Uti videri potest de communicatione Privilegorum in Bulla Sixti IV. Bonifacii VIII. Innocentii VIII. Alexandri IV. Julii II. ac Leonis X. &c. Ac specialiter inspicitur Bulla Sixti IV. Julii II. ac Leonis X. in quibus, conceditur Fratribus Minoribus ut fruantur omnibus indultis, gratiis, immunitatibus, & aliis concessis tum Sororibus sui Ordinis, tum eorum Domibus, Ecclesiis, & Monasteriis. Videri insuper possunt quæ Pius V. Societati Jesu concessit anno 1571. ubi incipit, *Dum indefessa,* pro communicatione omnium Privilegorum cum Mendicantibus. Quod tamen non intelligitur de Sanctis propriis cujuslibet Ordinis. Quæ fusius tradit *Emanuel Rodrig. Tom. 2. Quæst. 69. Art. 2. & Hieronymus Rodriguez Resol. 65. Num. 2. & Portel. Par. 3. casu 28. Num. 3. ac Ant. de Quintanaduenas Tract. 8. Sing. 15. &c.* Ubi etiam varios adducit pro usu prædicti Privilegii etiam in Sabbathis Adventus, & Quadragesimæ, quod tamen fati liquere non existimo.

QVÆRITVR tertio, An si Officium, aut Lectiones fuerint ab Apostolica Sede approbatæ pro aliqua Diocesi, possint alii, alibi in istius Sancti Officio istis uti?

De hoc affirmativè respondet *Quintanaduenas supra Tract. 8. Sing. 2. Num. 6.* Et licet, inquit, neque Ordinarii, neque quivis in particulari possint recitare Officia à Sede Apostolica non approbata: approbata nihilominus vel pro universali Ecclesia, vel pro aliqua Diocesi, possint pro sua singuli uti. Intelligitur juxta normam Rubricarum. Et in hæc rem adducit Officia & Lectiones particulares aliquorum Martyrum à Gregorio XIII. approbatas pro Ecclesia Cordubensi, quibus, ait, uti potuisse Ecclesiam Hispalensem, quæ Sanctos illos ut Naturales, sive in illa Diocesi natos celebrat. Ubi & *Laymanni Lib. 4. Cap. 5.* & *Emanuelis Rodrig.* pro hac doctrina verba recitat.

QVÆRITVR quarto, Quid requiratur ad statuum Oratorium pro celebratione Missæ in Domibus privatis, etiam secularium?

Bb

Respon-

de in

eo. gia

Respondeo requiri, ordinariè loquendo, facultatem, saltem tacitam, Ordinarii, cui etiam eam tribuere videtur Tridentinum Sess. 2. *Decreto de reformat.* Possesse etiam facultatem illam Oratorii semel concessam ad aliud Familiæ migrantis locum æque decentem transferri, colligitur ex *Barbosa* in Declar. Trident. Sess. 22. Num. 5. 6.

Sed Paulus V. Bullâ edita anno 1615. declaravit prædictam facultatem Oratorii privati ad solum Pontificem spectare, idque etiam post Tridentinum, apud *Trullencium, Fagundez, &c.* quod intelligunt de concessione Altaris & Oratorii stabilis: adeoque in casu particulari posse Ordinarium concedere ut in Dominibus privatis Missa celebretur.

CAPUT V.

De Sacramento Pœnitentiæ.

DE hoc Sacramento pleraque tradidimus supra Tract. 2. & 3. ubi actum est de Absolutione, & Confessione Sacramentali. Nunc de virtute Pœnitentiæ prout se habet tam extra, quam intra Sacramentum.

Dico primo: Pœnitentiæ est animi dolor, ac detestatio, de peccato commisso, cum spe veniæ, & proposito non peccandi de cætero. Colligitur ex Tridentino Sess. 14. Cap. 4. & est contra Lutherum, & plerosque hujus temporis Sectarios, qui Pœnitentiæ nolunt consistere in dolore de peccatis præteritis, sed in solo amore justitiæ, ac vitæ novæ: usque adeo omne quod dolorem sonat à se procul amovere nituntur: parum memores Ninivitas in cilicio & cinere Pœnitentiæ egisse *Matth. 11.* præter alia quæ in Scripturis memorantur asperioris Pœnitentiæ exempla.

Pœnitentiæ sive detestatio peccati, alia est Charitate perfecta, quæ scilicet ex Dei amore procedit, & contritio vocatur; alia est imperfecta, sive Attritio, quæ concipitur ex inferiori motivo, v. g. ex timore gehennæ, aut alterius Pœnæ propter peccatum à Deo infligendæ.

Dico secundo: Dolor sive contritio de peccatis ex motivo Amoris Dei super omnia peccatorem justificat etiam extra Sacramentum. Probatur primo ex *Prover. Cap. 8. V. 17. Ego diligentes me diligo. 2.* ex Trident. Sess. 14. Cap. 4. ubi assertit, Contritionem aliquando Charitate perfectam esse, hominemque Deo reconciliare. Ubi aliquando non ad reconciliationem, sed ad Charitatis perfectionem refertur. Faver denique praxis Fidelium, per quam peccator contritus omnia Sacramenta vivorum, præter Eucharistiam, accipere potest. Et inter Bajanæ reprobatæ est prop. 32. *Charitas illa quæ est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum.*

Dico tertio: Ut illa Contritio extra Sacramentum justificet, debet tendere in Deum propter se, sive ut est in se amabilis, non propter bonum nostrum: & illum appetere super omnia mortalia non remissa.

Prima pars probatur; quia ad justificationem extra Sacramentum requiritur perfecta conversio hominis à creaturis, & perfecta conversio ad Deum, sic ut illum ex toto corde quæramus, uti passim loquitur Scriptura: Homo autem non habet perfectam conversionem à creaturis ad Deum nisi per affectum quo

Deus propter se diligitur. Nam per actum Spiritus sancti se ipsum amat, quia sibi optat & sperat aliquod bonum aut beatitudinem: per actum aliarum virtutum amat tantum honestatem aliquam creatam illis virtutibus propriam, aut fugit inhonestatem, aut turpitudinem, aut pœnam peccati; Ergo per talis actus sine benevolentiâ Dei amore extra Sacramentum non justificatur.

Declaratur secunda pars, quod debeat contritari super omnia &c. Quia si cum illo amore consistat affectus ad aliquod mortale, homo non est adhuc perfecte, sive ex toto corde, ad Deum conversus, cum autem alia mortalia quæ detestatur non possint sine isto peccato remitti, peccator ex vi amoris tam imperfecti ad Dei gratiam & amicitiam non admittitur.

Ut autem illa Contritio censetur se extendere ad omnia mortalia, necesse non est singula in ea distinctè recogitari, sed sufficit cognosci confuse; & peccatorem sic esse animo comparatum, ut ad delendum peccata commissa nullum velit medium recurrere, etsi media ad hoc necessaria distinctè non resolvat.

Et quamvis in Assertionem dixerim, hominem non justificari per amorem quo diligimus Deum propter bonum nostrum, sive quia nobis bonus & beneficentissimus in eo solum motivo sistat; multum nihilominus confert divinorum in nos Beneficiorum consideratio, ut per illa tanquam per gradus ascendamus ad amorem perfectum bonitatis divinæ in se, ex qua tanquam perenni fonte tanta in homines beneficia promanant.

Dico quarto: Ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ sufficit Attritio efficax & supernaturalis, qualis concipitur ex timore pœnæ sive gehennæ, à Deo justo Judicæ infligendæ. Patet ex Tridentino Sess. 14. Cap. 4. ubi agens de Contritione sic loquitur: *Et quamvis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat, tamen cum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit &c.* Hæc quidem doctrina multis nuper argumentis impetita est, sed quibus hæc Attritio nihil attrita est, quin potius à frequenti argumentorum collisione visa est charius scintillare; accedente etiam Alexandri VII. Decreto graviter inhibente hanc doctrinam ulla censura Theologica notari. Sed hanc Controversiam hinc deduximus supra Par. 3. Tract. 1. Quæst. 21.

Non sufficit tamen Attritio existimata, nisi cum vere habeas. Quia verus, & formalis dolor est pars essentialis hujus Sacramenti. Unde peccat graviter, qui etiam sola peccata levia sine omni dolore formali confitetur. *Lugo, Diana Part. 3. Tract. 4. Resol. 16.*

Non est autem necesse, ut dolor ille ad omnia venialia, quorum Pœnitens est conscius, sese extendat: debet tamen ad omnia, quæ confitetur mortalia extendi, *Suarez, Layman, Lugo, &c.*

Non absolvitur, qui dolet tantum propter infamiam, damna, aliasve pœnas temporales in illis peccatis sistendo, etsi contingeret id fieri ex inculpabili ignorantia. Quia non est dolor supernaturalis; nec ignorantia, aut bona fides potest hic supplere defectum essentialem. *Bonacina, alique communiter.*

Non habet sufficientem dolorem & propositum emendandi, qui non vult occasiones proximas peccandi amovere, quando potest sine damno gravissimo